

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
29

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2006

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
  1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
  2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
  3. Handel zagraniczny oleistymi – *W. Dzwonkowski*
  4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
  5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-595

mgr Wojciech Sabarański

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-595

dr Marek Wigier

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-438

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-616

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 6.06.2006 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2006 r.

REASUMPCJA

Z wstępnych prognoz wynika, iż światowa produkcja nasion oleistych w sezonie 2006/07 może być niewiele wyższa niż w sezonie poprzednim. Przewiduje się umiarkowany wzrost zbiorów soi, nieznaczny rzepaku oraz spadek zbiorów nasion słonecznika. Przy niewielkich zmianach w produkcji, zaspokojenie globalnego popytu na nasiona oleiste i oleje roślinne będzie bardzo trudne, ponieważ przewiduje się duży wzrost zapotrzebowania na oleje roślinne ze strony producentów biodiesla (o 3–4 mln ton). Podobny wzrost popytu spodziewany jest też w przypadku zużycia olejów roślinnych na cele konsumpcyjne. Dlatego w sezonie 2006/07 ceny nasion oleistych i olejów roślinnych mogą wzrosnąć.

Szacuje się, iż w 2006 r. zbiory rzepaku w UE-25 wyniosą 16,3 mln ton i będą o ok. 6% większe niż w roku poprzednim. Wzrost zbiorów będzie następstwem zwiększenia areалу uprawy do 5,0 mln ha (o 6,4%). Plony rzepaku, z uwagi na długotrwałą zimę i opóźnioną wiosnę będą mniejsze niż przed rokiem. Mimo wyższych zbiorów, na europejskim rynku może wystąpić niedobór podaży rzepaku i w ślad za tym jego ceny wzrosną. Przewiduje się dalszy, dynamiczny wzrost zapotrzebowania sektora agrofinaryjnego na olej rzepakowy przetwarzany na biopaliwo. Szacuje się, iż produkcja biodiesla w 2006 r. w UE-25 wyniesie 4,2 mln ton, wobec 3,7 mln ton w 2005 r. i 2,8 mln ton w 2004 roku.

W 2006 r. zbiory rzepaku w Polsce, wg wstępnej oceny IERiGŻ-PIB, wyniosą 1,3 mln ton i będą o ok. 7% niższe niż w 2005 roku. Będzie to rezultat przewidywanego dużego spadku plonów (o ok. 9% do 2,4 t/ha). Areal jego uprawy ocenia się na ok. 560 tys. ha, tj. o ok. 2% wyżej niż w 2005 roku.

Z uwagi na spadek zbiorów i niski stan zapasów, w sezonie 2006/07 krajowa podaż rzepaku wyniesie ok. 1,4

mln ton i będzie o ok. 11% niższa niż w sezonie poprzednim. Przy znaczącym ograniczeniu eksportu (do ok. 30 tys. ton, wobec ok. 170 w sezonie 2005/06) i wzroście importu (do ok. 60 tys. ton, wobec ok. 40 tys. ton w sezonie 2005/06), przemysł olejarski mógłby przerobić ponad 1,3 mln ton rzepaku, tj. o 3% więcej niż w sezonie poprzednim. Produkcja oleju rzepakowego wzrosłaby do ok. 530 tys. ton, a śruty rzepakowej do ok. 800 tys. ton.

Przewiduje się, iż w III kwartale 2006 r. ceny skupu rzepaku wyniosą średnio 930–950 zł/t i będą o 20–22% wyższe niż w analogicznym okresie 2005 roku. O wzroście cen zadecyduje nie tylko sytuacja podaży/popytu na rynku krajowym, ale także na rynku europejskim i kurs złotego względem euro. Najwięksi krajowi odbiorcy, tj. kluczowe zakłady przemysłu tłuszczowego będą bowiem w dalszym ciągu wyznaczać minimalną cenę skupu rzepaku w oparciu o zmieniające się notowania paryskiej giełdy Matif i aktualny kurs złotego względem euro. Z uwagi na przewidywany znacznie większy wzrost cen skupu rzepaku niż pszenicy, relacja cen rzepak / pszenica poprawi się i w III kwartale br. wyniesie 2,4/2,5: 1, wobec 2,2: 1 w III kwartale 2005 roku. Wzrost cen skupu i dalsza poprawa relacji cen rzepak / pszenica, będą zachęcały plantatorów do wzrostu areалу uprawy rzepaku pod zbory 2007 roku.

W 2006 r. z powodu spadku zbiorów znacząco zmaleje eksport rzepaku. Eksport oleju i śruty rzepakowej oraz margaryn będzie większy niż przed rokiem. Dlatego wpływy z eksportu oleistych będą niewiele niższe niż przed rokiem; wyniosą ok. 165 mln EUR, wobec ok. 170 mln EUR w 2005 roku. Natomiast wydatki na ich import wzrosną do ok. 670 mln EUR, tj. o ok. 30 mln EUR. Większy będzie bowiem wolumen importu śrut

oleistych, olejów roślinnych i margaryn, a mniejszy tylko nasion oleistych. Prawdopodobnie wyższe też będą ich ceny zakupu. W 2006 r. ujemne saldo obrotów handlu zagranicznego oleistymi wyniesie ok. 510 mln EUR i będzie o ok. 36 mln EUR większe niż przed rokiem.

W 2006 r. przewiduje się dalszy wzrost produkcji olejów rafinowanych i niewielkie zmiany w produkcji margaryn. W I kwartale br. łączna produkcja olejów rafinowanych wyniosła 119,3 tys. ton i była o 16,5% większa niż przed rokiem, natomiast produkcja margaryn była niższa (spadek o 5,8% do 80,1 tys. ton). Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w 2006 r. będzie trudniejsza niż w 2005 r., z uwagi na pogorszenie uwarunkowań rynkowych dla sektora.

W 2006 r. wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych będzie nieznaczny, ze względu na wolno rosnący popyt krajowy na te produkty, wysoką produkcję i podaż oleju rzepakowego oraz dalsze spadki cen na rynku tłuszczów zwierzęcych. Pewne przyspieszenie tego wzrostu może nastąpić w drugiej połowie roku, z powodu rosnących kosztów surowców dla przemysłu tłuszczowego (wyższe ceny skupu rzepaku z nowych zbiorów oraz zakupu olejów z importu).

Szacuje się, iż w 2005 r. spożycie tłuszczów roślinnych było niewiele większe niż w 2004 r. (wzrost o 0,5% do 19,8 kg). Spowolnienie dynamiki wzrostu konsumpcji tłuszczów roślinnych wynikało głównie ze spadku bezpośredniego ich spożycia w gospodarstwach domowych. W 2006 r. i latach następnych przewiduje się utrzymanie trendu wzrostowego w konsumpcji tłuszczów roślinnych, głównie w wyniku dalszego dynamicznego wzrostu ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

According to preliminary forecast the world production of oilseeds in the 2006/07 is forecast slightly above the previous season's figure. Moderate increase in soy crop and slight rise in rapeseed crop would be eroded by decline in sunflower crop. Having negligible changes in output it would be difficult to match global demand for oilseeds and vegetable oils because of considerable increase of demand for bio-diesel production (3–4 million tons). Similar increase is expected also in demand for consumption. Therefore oilseed prices in the 2006/07 season are likely to increase.

Rapeseed crop in the EU-25 is forecast at 16,3 million tons which would be about 6% up on 2005. It would reflect increased plantings by 6,4% to 5,0 million ha. Due to long winter and delayed spring yields are forecast lower than a year ago. Despite higher crop European market may face shortages. Therefore rape prices are expected to increase. A further dynamic increase in demand for rape oil in agro-refinery sector is expected. EU-25 bio-diesel production in 2006 is forecast at 4,2 million ton versus 3,7 and 2,8 million tons in 2005 and 2004 respectively.

In 2006 according to preliminary forecast of the Institute of Agricultural and Food Economy – State Research Institute (IAFE-SRI) rapeseed crop in Poland are forecast 7% down on 2005 at 1,3 million tons. It would result from anticipated decline in yields (by 9% to 2,4 t/ha). Rape area is estimated 2% up at about 560 thousand ha.

Reflecting the crop decline and low level of opening stocks domestic supply in 2006/07 season is estimated at 1,4 million ton which would be 11% up on the previous season. Having forecast a significant reduction of

exports (to about 30 thousand tons versus 170 thousand tons previously) and a rise in imports (60 thousand tons versus 40 thousand tons) crushings are forecast at 1,3 million tons (3% up on the 2005/06 season). The production of rape oil and rape meal would then increase to ca 530 and 800 thousand tons respectively.

Procurement prices of rapeseed in the third quarter of 2006 are forecast at some 930–950 PLN (EUR 230–240) per ton, i.e. 20–22% up on corresponding period of 2005. The prices would be determined by the supply and demand relations on both the domestic and European markets as well as by the exchange rate of Polish currency versus euro. The largest domestic crushers will be setting the minimum prices that would reflect changing quotations on MATIF and current exchange rate. Rapeseed prices will grow much more than the prices of wheat. Therefore the price ratio of rapeseed to wheat in the third quarter of 2006 is expected to improve to some 2,4–2,5:1 comparing to 2,2:1 a year ago. Increase in procurement prices and further improvement in the price ratio would enhance the producers to increase plantings for the 2007 harvest.

Due to lower crop a considerable reduction in rapeseed export rapeseed export is expected in 2006. On the other hand the export of rape oil, rape meal and margarine will increase. Therefore the revenue on exports of the sector is expected slightly below the level achieved in 2005 (EUR 165 million versus EUR 170 million). The expenditure on imports is forecast to increase by EUR 30 million to ca EUR 670 million. It would result from anticipate increase in imports of soy-meal, vegetable oils and margarine as well as from rising import prices. The negative balance of trade would then

deteriorate by EUR 36 million and total about EUR 510 million.

The production of vegetable refined oils in 2006 is forecast to keep upward tendency. There also would be slight changes in the production of margarine. Total production of refined oils in the first quarter of 2006 totalled 119,3 thousand tons, which was 16,5% up on the first quarter of 2005. The production of margarine was 5,8% down at 80,1 thousand tons. Since the market conditions within the sector are deterioration economic and financial situation of the fat industry in 2006 is expected worse than in 2005.

The increase of vegetable fat prices at the retail level in 2006 will be insignificant because weak domestic demand overlaps with high production and supply of rape oil. In addition the prices of animal fats continue to decline. However in the second half of 2006 the price growth is likely to accelerate due to growing costs of raw material collection (higher procurement prices of rapeseed and higher import prices).

Per capita consumption of vegetable fats in 2005 was slightly above the figure for 2004 (increase by 0,5% to 19,8 kg). Diminishing growth rate results from declining consumption in households. Irrespectively of that vegetable oil consumption in 2006 and further is forecast to keep high growth rate due to growing use in food industry and gastronomy.

According to the survey of the household budgets, per capita consumption of vegetable fats in 2005 is forecast 0,5 kg up from 2004 at 18,5 kg. A moderate increase of the consumption is expected in the households and in secondary processing (food industry and catering).

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek owoców i warzyw (28) • czerwiec 2006,
2. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (30) • wrzesień 2006,
3. Rynek pasz (20) • październik 2006,
4. Rynek mięsa (31) • październik 2006,
5. Rynek drobiu i jaj (30) • październik 2006,
6. Rynek mleka (31) • październik 2006,
7. Rynek zbóż (31) • październik 2006,
8. Rynek ziemniaka (30) • listopad 2006,
9. Rynek rzepaku (30) • listopad 2006,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (24) • grudzień 2006,
11. Popyt na żywność (7) • grudzień 2006,
12. Rynek cukru (30) • grudzień 2006,
13. Rynek ryb (6) • grudzień 2006,
14. Rynek ziemi rolniczej (9) • grudzień 2006.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2006 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 827-19-60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
